श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्
सत्रान्तपरीक्षा-नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा - शास्त्री-२, सेमेस्टर-३	**प्रश्नपत्रम् - ५**	**गुणाः - ७०**
विषयः - पुराणेतिहासः	**कोड - CC-2.3.5**	**समयः - ०३-०६**
दिनाङ्कः - २९.११.२०१६	**ग्रन्थः - श्रीमद्भागवतमहापुराणे चतुर्थस्कन्धः**	

प्रथमान्वितिः (युनिट - १)

प्रश्नः १ कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भप्रसङ्गपूर्वकं संस्कृते व्यख्या कार्या । ०८

(१) *सत्त्वं विशुद्धं वसुदेवशब्दितं यदीयते तत्र पुमानपावृतः ।*
सत्त्वं च तस्मिन् भगवान् वासुदेवो ह्यधोक्षजो मे नमसा विधीयते ।

(२) *यद् द्वयक्षरं नाम गिरेरितं नृणां सकृत्प्रसङ्गादघमाशु हन्ति तत् ।*
पवित्रकीर्तिं तमलङ्घ्यशासनं भवानहो द्वेष्टि शिवं शिवेतरः ॥

(३) *गुणाधिकान्मुदं लिप्सेदनुक्रोशं गुणाधमात् ।*
मैत्रीं समानादन्विच्छेन्नतापैरभिभूयते ॥

प्रश्नः २ सविस्तरमुत्तरं लिखत ।(एकस्य) ०८

(१) *स्वायम्भुवमनोः पुत्रीवंशवर्णनं विधीयताम् ।*

(२) *दक्षयज्ञविधायीप्रसङ्गं ग्रन्थोक्तदिशा विवर्ण्यताम् ॥*

प्रश्नः ३ द्वयोः टिप्पणीं लिखत । ०४

(१) सतेः अग्निप्रवेशः । (२) ध्रुवस्य वनगमनम् ।
(३) वीरभद्रोत्पत्तिः । (४) ध्रुवस्तुतिः ।

प्रश्नः ४ पञ्चानाम् लघूत्तरं लिखत । ०५

(१) *चतुर्थस्कन्धे कति अध्यायाः सन्ति ?*
(२) *भागवते कति अध्यायास्सन्ति ?*
(३) *ध्रुवस्य मातुः नाम किम् ?*
(४) *सतेः पितुः नाम किम् ?*
(५) *वीरभद्रः शिवस्य कस्मात् अङ्गात् प्रादुर्भूतः ?*
(६) *ध्रुवस्तुतौ कति श्लोकाः कश्च ध्रुवस्य गुरुः ?*
(७) *मनोः द्वौ पुत्रौ कौ ?*

द्वितीयान्वितिः (युनिट - २)

प्रश्नः ५ कयोरपि द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भेप्रसङ्गं संस्कृते व्याख्या कार्या । ०८

(१) *शान्ताः समदृशः शुद्धाः सर्वभूतानुरञ्जनाः ।*
यान्त्यञ्जसोऽच्युतपदमच्युतप्रियबान्धवाः ॥

(२) *य उद्धरेत्करं राजा प्रजा धर्मेष्वशिक्षयन् ।*
प्रजानां शमलं भुङ्क्ते भगं च स्व जहाति सः ॥

(३) *ब्रह्मण्यदेवः पुरुषः पुरातनो नित्यं हरिर्यच्चरणाभिवन्दनात् ।*
अवाप लक्ष्मीमनपायिनीं यशो जगत्पवित्रं च महत्तमाग्रणीः ॥

प्रश्नः ६ एकस्य सविस्तरमुत्तरं लिखत । **०८**

(१) *पृथुचरितं सविस्तरं ग्रन्थोक्तदिशा लिखत ।*
(२) *पृथवे प्रदत्तः सनकादीनामुपदेशः ।*

प्रश्नः ७ एकां टिप्पणीं लेखत । **०२**

(१) पृथ्व्याः दोहनम् । *(२) पृथोः स्वप्रजाभ्य उपदेशः ।*

प्रश्नः ८ *द्वयोः लघूत्तरं लिखत ।* *०२*

(१) पृथोः पत्न्याः नाम किम् ?
(२) पृथोः पितुः नाम किम् ?
(३) पृथुना कति अश्वमेघयज्ञाः कृताः ।

तृतीयान्वितिः (युनिट - ३)

प्रश्नः ९ द्वयोः ससन्दर्भप्रसङ्गं संस्कृते व्याख्या कार्या । **०८**

(१) *अनुदितमिदमादरेण शृण्वन् पृथुचरितं प्रथयन् विमुक्तसङ्गः ।*
भगवति भव-सिन्धुपोतपा स च निपुणां लभते रतिं मनुष्यः ॥

(२) *नमो नमोऽनिरुद्धाय हृषीकेशेन्द्रियात्मने ।*
नमः परमहंसाय पूर्णाय निभृतात्मने ॥

(३) *दयया सर्वभूतेषु सन्तुष्ट्या येन केन वा ।*
सर्वेन्द्रियोपशान्त्या च तुष्यत्याशु जनार्दनः ॥

प्रश्नः १० एकस्य सविस्तरमुत्तरं लिखत । **०८**

(१) *पुरञ्जनोपाख्यानं सविस्तरं विवर्ण्यताम् ।*
(२) *अविज्ञातस्योपदेशेन पुरञ्जनस्य मुक्तिं वर्णयत ।*

प्रश्नः ११ टिप्पणीद्वयं लिखत । **०४**

(१) नारदस्य प्रचतसोभ्य उपदेशः ।
(२) भगवतः रुद्रस्योपदेशः ।
(३) कालकन्याचरितम् ।
(४) चतुर्थस्कन्धस्य सारः ।

प्रश्नः १२ पञ्चानां लघूत्तरं लिखत । **०५**

(१) चतुर्थस्कन्धस्य नाम किम् ?
(२) व्यासस्य मातुः नाम किम् ?
(३) मैत्रेयेण कस्मै कथा कथिता ?
(४) भागवते कति श्लोकाः ?
(५) अविज्ञातः अर्थात् कः ?
(६) पुरञ्जनी नाम का ?
(७) भागवते कति स्कन्धास्सन्ति ?

=०=